

» poskrbljeno za enakopraven položaj vseh, ko ni bilo izstopanja in ne delitve na bogate in revne, kot se vedno bolj dogaja v današnjem času, pri tem pa pozabljajo, da so bile tudi takrat razlike, a se o njih ni govorilo. Tako so borci že takrat uživali številne privilegije, do katerih drugi niso bili upravičeni in ki jim ostajajo tudi danes oz. se celo prenašajo na njihove potomce.

Ljudje svojih spominov tudi pozabljajo, da je bilo v trgovini mogoče dobiti samo eno vrsto kruha, samo eno vrsto jogurta, da so se marsikdaj v trgovini skoraj stepli za zadnji liter mleka, da so se s svo-

ji avtomobili morali voziti na parne oziroma neparne dneve, da je bilo treba kavo, obleko ... "švercati" iz Italije in Avstrije. Mnogi se spominjajo, kako preprosto je bilo v socializmu sezidati hišo, pri tem pa ne pomislijo, da se je zaradi ohranjanja socialnega miru država zadolževala v tujini in da bo morala Slovenija nekoč odplačati tudi ta del našega dolga.

Vloga režima

Politično angažiranje je bilo strogo omejeno s pravili komunistične partije, ki je šla celo tako daleč, da merilo za pridobivanje delovnih mest ni bila strokovnost, temveč "moralno politične kvalitete" (kaj je to pomenilo, vemo vsi) in članstvo v partiji. Ti so imeli prednost na vseh področjih, medtem ko so se drugi, med njimi katoličani, lahko udeleževali predvsem na kulturnem, znanstvenem in športnem področju, ki ni bilo tako močno pod nadzorom komunistične oblasti.

Tedanja oblast ni dovoljevala nobene kritike na svoj račun, in da bi preprečila vsakršno opozicijo, je uvedla strog nadzor tako nad javnim kot zasebnim življenjem vsakega posameznika. V ta namen je ustanovila tudi fakulteto za sociologijo, politične vede in novinarstvo oziroma današnje FDV, kjer so vzgajali "preverjene kad-

re" za ustvarjanje, manipuliranje in vzdrževanje javnega mnenja. Močno razvejena Udba, ki naj bi imela v najboljših časih celo okoli 150.000 svojih špicljev – ostaja vprašanje, kako je pri-

Jožeta Pučnika so zaprli in povsem onemogočili.

Aretacija Janeza Janše leta 1988 je povzročila ljudski revolt, ki je posledično pripeljal do padca komunistične diktature.

šlo do te številke –, je s svojo nevidno navzočnostjo tako ustrahovala ljudi, da se je večina zaradi lastne varnosti in varnosti svojih družin odpovedala vsakemu javnemu izražanju mnenja. S tem pa je partija dosegla cilj.

Vse do konca 80. formalna opozicija ni bila dovoljena, proti oblastem so nastopale posamezne intelektualne skupine, ki so se zbirale okoli kulturniških in filozofskih revij, ter občasno študenti. Od 50. let dalje je oblast dejavnost intelektualnih opozicijskih skupin tiho dopuščala, vendar je sama določala mejo strpnosti. Tako je občasno posegla v delovanje skupine ali posameznika z obsodbo, administrativnimi ovirami (prepoved revije, odpušcanje z dela, odvzem ali nepodaljševanje potnih listov, aretacije posameznikov – spominimo se primera Jožeta Pučnika ...).

Vloga Cerkve

Edini prostor svobode ter svobodnega in kritičnega govora je tako bila Katoliška cerkev, zato jo je komunistična oblast poskušala uničiti. Sprva z zapiranjem duhovnikov, s prepovedjo verskega tiska, preprečevanjem vsakega oglašanja s strani Cerkve, kasneje, ko so se s podpisom protokola z Vatikanom leta 1966, s katerim je vlada priznala jurisdikcijo Vatikana, Va-

tikan pa jugoslovansko oblast, razmere vsaj navidezno umirile, pa z velikim, vendar fizično marsikdaj neotipljivim pritiskom na vernike in duhovnike. To je trajalo do osamosvojitve,

ne uspe doseči nekaterih temeljnih zahtev. Delno je krivda zagotovo tudi na naši strani, ker se marsikdaj kot katoličani ne upamo izpostaviti. Kljub temu je bila prav Katoliška cerkev tista,

ki je v ključnem trenutku spodbudila in s svojo udeležbo podprla idejo o samostojni Sloveniji. Še pomembneje pa je, da je bila Katoliška cerkev tista, ki je prispevala množico, ki je bila potrebna, da se je ideja tudi uresničila.

S tem bi svoje vsebinsko omejeno razmišljanje končala. Dejstvo je, da bo zgodovina pokazala, kateri trenutki in dogodki so

bili pomembni za duhovni in politični razvoj slovenskega naroda in kateri bodo ostali le del naših spominov.

Helena Jaklitsch

Regionalna Televizija posebnega pomena

Meljska cesta 34, 2000 Mb

Informacije za katerimi stojimo!

Marketing: 02/ 234 95 81

www.rts-tv.com